

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 389/08-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť M. G., B., zastúpeného advokátom JUDr. L. N., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 41 C/123/2007 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 20 C 84/95 a sp. zn. 28 C 549/02) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. G. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. júla 2008 doručená sťažnosť M. G. (ďalej len „sťažovateľ“) zastúpeného advokátom JUDr. L. N., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len

„okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 41 C/123/2007 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 20 C 84/95 a sp. zn. 28 C 549/02).

Sťažovateľ (ktorý má v konaní pred všeobecnými súdmi postavenie žalovaného, pozn.) vo svojej sťažnosti uviedol, že súdne konanie začalo ešte v roku 1994 podaním žaloby L. E. (ďalej len „žalobca“) o neplatnosť skončenia pracovného pomeru na Obvodnom súde Košice 2 (ďalej len „obvodný súd“), ktorý vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 20 C 89/94-33 zo 16. septembra 1994 tak, že okamžité skončenie pracovného pomeru je neplatné. Žalobou z 20. januára 1995 podanou na obvodnom súde 23. januára 1995 si žalobca proti žalovanému uplatnil nárok na náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru vo výške priemerného mesačného zárobku 12 769 Sk za obdobie od 10. januára 1994 až do času platného skončenia pracovného pomeru alebo do dňa, keď bude žalobcovi umožnené v práci pokračovať. Písomným podaním zo 4. augusta 1998 si žalobca proti žalovanému uplatnil aj úroky z omeškania vo výške dvojnásobku diskontnej sadzby (základnej úrokovej sadzby Národnej banky Slovenska) z priemerného mesačného zárobku žalobcu v sume 13 148 Sk od 10. januára 1994 do zaplatenia. Obvodný súd rozsudkom č. k. 20 C 84/95-53 z 10. októbra 1996 rozhodol o časti uplatneného nároku tak, že zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalobcovi sumu 20 356 Sk a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Rozsudok obvodného súdu bol uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 Co 284/97 z 30. marca 1998 vo výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, z dôvodu odvolania žalobcu zrušený. Následne okresný súd rozsudkom č. k. 20 C 84/95-102 z 24. februára 1999 rozhodol tak, že zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalobcovi sumu 76 674 Sk s príslušenstvom (percentuálne určený úrok z omeškania podľa jednotlivých období), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a nárok žalobcu na náhradu mzdy od právoplatnosti rozsudku obvodného súdu č. k. 20 C 89/94-33 zo 16. septembra 1994, ktorým bolo rozhodnuté, že rozviazanie pracovného pomeru je neplatné, vylúčil na samostatné konanie. Krajský súd na základe odvolania podaného sťažovateľom uznesením sp. zn. 13 Co 284/99 zo 17. novembra 1999 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej vyhovujúcej časti a vec vrátil na ďalšie konanie. Nárok žalobcu, ktorý bol vylúčený na samostatné konanie, bol 23. decembra 2002 zapísaný pod sp. zn. 28 C 549/02. Okresný súd rozsudkom č. k. 28 C 549/02-60 z 28. februára 2005 konanie v časti o náhradu

mzdy od 1. októbra 2004 do obdobia platného skončenia pracovného pomeru alebo opätovného pridelovania práce zastavil. Zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 852 324,70 Sk brutto do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalobcovi nepriznal náhradu trov konania. Proti rozsudku podali odvolanie obaja účastníci konania. Krajský súd uznesením č. k. 6 Co 165/05-86 z 30. augusta 2005 vrátil vec okresnému súdu na rozhodnutie o celom predmete konania. Okresný súd doplňujúcim rozsudkom č. k. 28 C 549/02-92 z 21. novembra 2005 konanie v časti zaplattenia úroku z omeškania z náhrady mzdy za obdobie od 1. októbra 2004 do obdobia skončenia pracovného pomeru alebo opätovného pridelovania práce zastavil a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi percentuálne stanovené ročné úroky z omeškania z jeho hrubej mzdy špecifikované podľa jednotlivých období od 6. októbra 1994 až do zaplattenia, a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. V časti úroku z omeškania z náhrady mzdy za obdobie od 7. januára 2000 do 30. septembra 2004 žalobu zamietol. Na základe odvolania podaného oboma účastníkmi konania krajský súd rozsudkom sp. zn. 6 Co 452/2005 z 21. februára 2006 potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 28 C 549/02-60 z 28. februára 2005 v spojení s doplňujúcim rozsudkom z 21. novembra 2005 v napadnutom vyhovujúcom výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 852 324,70 Sk brutto do 15 dní od právoplatnosti rozsudku spolu s ročnými úrokmi z omeškania stanovenými percentuálne z jeho hrubej mzdy a špecifikovanými podľa jednotlivých rokov od 29. júla 1995 do zaplattenia, ako aj vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania. V prevyšujúcej vyhovujúcej časti zmenil rozsudok v spojení s doplniacim rozsudkom tak, že žalobu zamietol a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe dovolania podaného žalovaným rozsudkom sp. zn. 1 Cdo 175/2006 z 20. júla 2007 zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 6 Co 452/2005 z 21. februára 2006 v potvrdzujúcej časti, ktorou bolo rozhodnuté o úrokoch z omeškania a náhrade trov odvolacieho konania, a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolanie žalovaného proti zvyšnej vyhovujúcej časti napadnutého rozsudku odmietol. Krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co 335/2007 z 12. novembra 2007 zrušil rozsudok okresného súdu v spojení s doplňujúcim rozsudkom vo výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania stanovenými percentuálne z jeho hrubej mzdy a špecifikované podľa jednotlivých rokov od 29. júla 1995 do zaplattenia,

a v zrušenom rozsahu vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 41 C/123/2007-61 z 28. apríla 2008. Uvedený rozsudok bol doručený právnomu zástupcovi sťažovateľa 2. júna 2008 a právoplatným sa stal 19. júna 2008.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že u neho pretrvával stav právnej neistoty spôsobený nečinnosťou a nesprávnym právnym postupom okresného súdu (viac ako 13 rokov), keďže jeho ochrana práv nebola rýchla a účinná a v súlade s ustanovením § 6 Občianskeho súdneho poriadku. Podľa tvrdení sťažovateľa *„nesprávnym postupom okresného súdu a to jeho nečinnosťou, rozhodnutiami bez náležitého zistenia skutkového stavu, rozhodnutiami so závažnými procesnými chybami, bolo porušené základné ľudské právo sťažovateľa garantovaného mu Ústavou SR v čl. 48 ods. 1 a čl. 1 ods. 1 dohovoru“*.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vo veci nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo M. G. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 84/95, 28 C 549/02 a 41 C/123/2007 porušené bolo.

2. Základné právo M. G. na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 84/95, 28 C 549/02 a 41 C/123/2007 porušené bolo.

3. M. G. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 1.500 000,- Sk (slovom Jedenmiliónpäťstotisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice II povinný M. G. vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť M. G. trovy konania vo výške 8.012 Sk (slovom Osemtisícdväť slovenských korún) do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet advokáta JUDr. L. N.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov.

Ústavný súd z obsahu sťažnosti a jej príloh zistil, že sťažovateľ bol účastníkom v konaní o náhradu mzdy s príslušenstvom, v ktorom mal postavenie odporcu. V uvedenom konaní opakovane využil ako riadne, tak aj mimoriadny prostriedok nápravy, keď proti rozsudkom okresného súdu podal odvolania a proti rozsudku krajského súdu dovolanie. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 41 C/123/2007-61 z 28. apríla 2008, ktorý sa stal právoplatným 19. júna 2008.

Sťažovateľ podal ústavnému súdu sťažnosť, ktorou namietal viac ako 13-ročnú dĺžku konania, a tým zbytočné prietahy v konaní okresného súdu a porušenie jeho základného práva na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v čase, keď konanie pred všeobecnými súdmi v jeho právnej veci bolo už právoplatne skončené. Sťažnosť bola doručená ústavnému súdu 31. júla 2008 a rozsudok okresného súdu č. k. 41 C/123/2007-61 nadobudol podľa zistenia ústavného súdu právoplatnosť 19. júna 2008.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu ochrana základnému právu vrátane základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva ešte trvalo. Ak v čase, keď sťažnosť ústavnému súdu došla, nedochádza k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (napr. II. ÚS 55/02, II. ÚS 132/06 a IV. ÚS 70/07).

Zo skutočností zistených ústavným súdom vyplynulo, že konanie o náhradu mzdy s príslušenstvom skončilo právoplatne na okresnom súde 19. júna 2008, t. j. pred doručením sťažnosti ústavnému súdu (31. júla 2008), z čoho je nesporné, že v tomto čase už bol odstránený stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľ nachádzal pred právoplatným skončením príslušného súdneho konania, a porušovanie označených základných práv už nemohlo trvať.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd opakovane judikoval, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je v prípadoch, keď sa ňou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do označeného základného práva sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 138/04, IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05 a IV. ÚS 70/07).

Ak všeobecný súd vo veci právoplatne rozhodol, odstránil stav právnej neistoty, pokiaľ ide o účastníka konania, a po takom rozhodnutí už nemôže dochádzať k priesťahom v konaní a postup všeobecného súdu už nemôže byť bez akýchkoľvek pochyb v žiadnej vecnej súvislosti so základným právom na konanie bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Tento záver je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2008